

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Sokoleč, okres Nymburk

Sokoleč 41, 290 01 Poděbrady

Identifikátor školy: 600050998

Termín konání orientační inspekce: 4. a 5. prosinec 2001

Čj.	036 208/01 - 2453
Signatura	oc6bv102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola v Sokolči je tvořena dvěma třídami prvního stupně se čtyřmi ročníky. Jejím zřizovatelem je obec Sokoleč. Škola není právním subjektem. V budově je umístěna i mateřská škola, školní družina a školní jídelna s kuchyní. Součástí školy je však pouze školní družina. V době konání inspekce byl ve škole zapsán 21 žák a pracovali zde tři pedagogičtí a jeden provozní zaměstnanec. MŠMT ČR udělilo škole výjimku z počtu žáků pro školní rok 2001/2002 (viz výčet dokladů). Ve škole je vyučováno dle vzdělávacího programu Základní škola (schváleného MŠMT ČR pod čj.: 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT pod čj.: 25 018/98-22).

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Skupina předmětů (český jazyk, matematika)

Časová dotace hodin obou předmětů odpovídá učebnímu plánu uvedeného vzdělávacího programu. Obsah učiva je vyučujícími rozpracován do tematických plánů v souladu s učebními osnovami. Cíle výuky (většinou opakování a procvičování učiva) a její průběh byly přiměřené schopnostem žáků. Průběh výuky svědčil o zodpovědné a promyšlené přípravě vyučujících.

Ze tří pedagogických pracovníků má jeden odbornou a pedagogickou způsobilost pro vyučování na druhém stupni základní školy (český jazyk, dějepis, hudební výchova), zbývající dva nesplňují žádný z požadavků odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na prvním stupni základní školy. Celkově nízká odbornost vyučujících však neměla větší vliv na kvalitu vyučování.

Vybavení a uspořádání učeben odpovídají základním hygienickým normám (viz výčet dokladů). Díky pochopení zřizovatele a péči vyučujících poskytuje exteriér a interiér školy velmi podnětné estetické prostředí pro činnost žáků i učitelů.

Škola má dostatek nových učebnic a starších typů učebních pomůcek. V rozpočtu nechybějí prostředky na jejich postupnou modernizaci (nové nástěnné přehledy učiva, mapy). Žáci mají k dispozici dva počítače vybavené potřebnými výukovými programy.

Vyučující dodržovali během výuky všechny zásady psychohygieny. Jejich organizační pokyny byly jasné, přiměřené a srozumitelné. Respektovali individuální zvláštnosti dětí, dodržovali didaktické požadavky na názornost, soustavnost a přiměřenost učiva, umožňovali dětem relaxovat, v hodinách byl dostatek času k pochopení, procvičování a aplikaci učiva. Pedagogicko-psychologickým zásadám odpovídá i zařazení sledovaných předmětů v rozvrhu hodin jednotlivých ročníků.

Struktura vyučovacích jednotek odpovídala charakteru výuky v malotřídní škole. Vyučující pravidelně střídali přímou práci s jednotlivými ročníky (vzhledem k malému počtu žáků se jednalo o téměř individuální výuku) s následujícím samostatným procvičováním učiva. Jeho bezprostřední důkladnější kontrolu organizace výuky neumožňuje. Všechny uložené písemné práce však vyučující pečlivě opravují po vyučování. S hodnocením jsou žáci seznamováni v následujícím dni. Učitelé vedli žáky k vyhledávání alternativních postupů při řešení úloh a poskytovali jim dostatek dalších podnětů k rozvoji jejich samostatného uvažování a tvořivosti. Kromě pracovních sešitů, úkolů připravených na tabuli a již zmíněných počítačů používali učitelé k výuce i další kopírované pracovní listy. Vyučující mají k dispozici také jinou didaktickou techniku, která však ve sledovaných hodinách využita nebyla.

Hlavní formou průběžného hodnocení a posilování zdravého sebevědomí dětí byla velmi častá pochvala. Pozitivní bylo i hodnocení práce celé třídy v závěru výuky. Silný motivační impuls představovala již zmíněná práce na počítači. Nechyběla ani motivace řešením příkladů z praxe

a využíváním denních zkušeností a potřeb žáků. Vyučující chápali chybu žáků jako zcela přirozený prvek procesu učení a pozitivním přístupem k slovnímu hodnocení žáků předcházeli nežádoucímu zatěžování jejich psychiky. Hodnocení pomocí klasifikace nebylo v hodinách použito. V žákovských knížkách je však zapsán dostatečný počet známek z obou sledovaných předmětů. Učitel v 1. a ve 3. ročníku provádí v závěru čtvrtletí velmi dobré formativní písemné slovní hodnocení všech žáků.

Vzájemné vztahy mezi žáky a pedagogy jsou založeny na důvěře a respektování pravidel školního řádu. Vyučující dbají i na dodržování základních pravidel společenského chování mezi žáky navzájem. Nežádoucí projevy v chování žáků se nevyskytovaly. V této souvislosti oceňují zejména práci se žáky prvního ročníku, kteří začínají získávat dovednosti školáků. Většina žáků měla k výuce pozitivní vztah. Jejich komunikace s vyučujícími se vyznačovala bezprostředností, snahou co nejvíce vyhovět daným požadavkům. Ke vzájemné spolupráci měli žáci příležitost pouze u jednoho z vyučujících. Verbální a neverbální komunikace vyučujících byla velmi dobrá.

Kontrolní hospitace byly provedeny ve čtyřech hodinách českého jazyka a ve dvou hodinách matematiky. Personální podmínky výuky byly, z výše uvedeného důvodu, pouze vyhovující. Ostatní sledované ukazatele (plánování a příprava výuky; psychohygienické a materiální podmínky výuky; motivace a hodnocení; interakce a komunikace) měly většinou velmi dobrou úroveň. Organizace, formy a metody výuky byly ve dvou hodinách průměrné, ve zbývajících hodinách rovněž velmi dobré.

Průběh výuky v uvedené skupině předmětů měl celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Plánování

Ředitel školy nastoupil do funkce dne 1. července 1998. Ke dni 1. září 1998 vypracoval *Koncepční záměry pro období 1998/2002*, které se vztahovaly ke všem základním oblastem života školy. Po důkladném seznámení se s místními podmínkami a se stavem školy a s jejím řízením během prvního pololetí školního roku 1998/1999, předložil ředitel školy v únoru 1999 (viz výčet dokladů v závěru zprávy) obecnímu zastupitelstvu návrhy na další postupné zajišťování provozu základní školy. Podobné návrhy předal ředitel školy zřizovateli také v následujícím roce. Všechny návrhy byly obecním zastupitelstvem akceptovány a dle finančních možností během tří let postupně realizovány. Výsledkem jsou, jak již bylo výše uvedeno, velmi dobré prostorové a materiálně-technické podmínky pro činnost školy. Podrobnosti jsou uvedeny ve výročních zprávách o činnosti školy od školního roku 1998/1999 do školního roku 2000/2001. Nesplněn zatím zůstal pouze požadavek na úpravu části školní zahrady ve sportovní hřiště. Největším problémem dlouhodobého plánování však je zajištění a stabilizace pedagogicky a odborně způsobilých vyučujících (viz další část zprávy).

Výše uvedené koncepční záměry byly i v tomto školním roce východiskem k vytvoření *Plánu práce školy*. Jedná se o doklad střednědobého plánování, který podrobně a konkrétně postihuje jak organizaci školní práce, tak i kontrolní systém.

Skladba předmětů jednotlivých ročníků a jejich týdenní hodinové dotace odpovídají požadavkům učebního plánu výše uvedeného vzdělávacího programu. Povinný učební plán je každým rokem doplňován kurzem plavání a dopravní výchovy a činností dvou zájmových kroužků. Škola také dlouhodobě vykazuje velký počet tzv. mimoškolních akcí (viz další významná zjištění a výroční zprávy o činnosti školy).

Časově-tematické plány jsou vyučujícími vypracovány. Většinou se jedná o přehled učiva

rozděleného do jednotlivých měsíců školního roku.

Ve škole je pouze jeden žák, u kterého byla diagnostikována vývojová porucha učení. Pedagogicko-psychologická poradna v Nymburce nabídla rodičům, prostřednictvím školy, pomoc při nápravě poruchy. V současné době navazují rodiče s poradnou první kontakty. Kromě individuální práce se žákem v hodinách uvažuje ředitel školy, v rámci zlepšení stavu, o možnosti slovního hodnocení.

Minimální preventivní program je ředitelem školy vypracován přesně v intencích příslušného metodického pokynu MŠMT ČR.

Vzhledem k velikosti a podmínkám školy má současný způsob plánování svým rozsahem a účelností vynikající úroveň.

Organizování

Organizační struktura školy je, vzhledem k její velikosti, velmi jednoduchá. Všechny nejdůležitější kompetence má ředitel školy. Ten potom vnitřními směnicemi vymezuje, (kromě pracovních smluv a Pracovního řádu MŠMT ČR), povinnosti a práva ostatních zaměstnanců školy (viz výčet dokladů). Úroveň těchto předpisů je velmi dobrá jak po obsahové, tak formální stránce. Prolínají se s výše uvedeným *Plánem práce školy* a umožňují tak její účinné řízení.

Z důvodu malého počtu žáků musel zřizovatel školy požádat MŠMT ČR o udělení výjimky z počtu žáků pro školní rok 2001/2002. Tato situace se pravděpodobně zlepší, dle záznamů v obecní matrice, až ve školním roce 2004/2005 a dalších, kdy počet žáků překročí minimální hranici počtu žáků ve škole určenou zákonem.

Z povinné dokumentace, která zásadním způsobem upravuje nebo dokládá průběh vlastní výchovně-vzdělávací práce školy, byly kontrolovány: *řád školy, rozvrh hodin, rozhodnutí ředitele školy, provozní řád, třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků*. Všechny tyto dokumenty jsou vypracovány v souladu s příslušnými platnými právními normami. Ředitel školy byl upozorněn na některé nepodstatné formální chyby ve vyplňování předepsaných tiskopisů.

Vzhledem k malému počtu pedagogických pracovníků není ve škole ustaveno metodické sdružení. Zápisy ze schůzí pedagogické rady svědčí o pomyšlené přípravě a věcném jednání.

Velmi dobrou úroveň má rovněž informační systém školy. Informace pracovníkům a žákům jsou předávány denně při běžném pracovním styku.

Zákonným zástupcům žáků poskytuje škola informace včas a úplně jednak tradičními formami (žakovské knížky, pravidelné třídní schůzky, beseda s rodiči budoucích žáků první třídy), jednak během setkání s rodiči a další veřejností obce u příležitosti školních besídek a jiných společných akcí. Veřejnost má také možnost seznámit se s výroční zprávou o činnosti školy. Její obsah je v souladu s požadavky příslušného zákona; jednotlivé části jsou stručné, přehledné, úplné, vypovídající. Velmi dobrá je i formální stránka dokumentu. Cenným zdrojem informací je rovněž školní kronika a archiv fotodokumentace. V době konání inspekce nebyly ve škole zajištěny úkoly vyplývající ze zákona o svobodném přístupu k informacím dle metodického pokynu MŠMT ČR.

Škola se prezentuje na veřejnosti také články v regionálním tisku, prostřednictvím vývěsky umístěné v obci a péčí o část zeleně před školou. Samozřejmostí je již zmíněná spolupráce školy s obcí, s mateřskou školou a dalšími subjekty.

Oblast organizování je velmi dobrá.

Vedení a motivování pracovníků

Ve škole jsou zaměstnání, kromě ředitele, ještě dva pedagogičtí pracovníci. Ředitel školy má pedagogickou a odbornou způsobilost k výuce na druhém stupni základní školy a dlouholeté zkušenosti s individuální výukou ve zdravotnických zařízeních. V roce 2002 dosáhne důchodového věku. Druhý vyučující je absolventem Katolické teologické fakulty UK v Praze. V současné době navštěvuje kurz etické výchovy pro učitele základních škol. Pracovní smlouva s ním byla uzavřena na dobu určitou - do konce tohoto školního roku. Vychovatelka školní družiny nemá předepsané vzdělání. Má však velké zkušenosti jak s prací ve školní družině, tak i s výukou výtvarné a tělesné výchovy a pracovních činností ve zdejší škole. Uvažuje rovněž o odchodu do důchodu ke konci tohoto školního roku. Z výše uvedených důvodů je celková odbornost výuky pouze 34 %.

Všichni pracovníci školy byli prokazatelným způsobem seznámeni se svými povinnostmi a pravomocemi.

Ředitel školy používá ve své denní práci demokratický, participativní styl řízení. Seznamuje podřízené se svými záměry, dává kolegům dostatek příležitosti k jejich promýšlení a doplňování. Respektuje zájmy, schopnosti a dovednosti pracovníků. Využívá jejich znalostí (např. poměrů v obci, rodičů a dalších osob) při rozhodování o chodu školy. Podporuje iniciativu svých kolegů při zajišťování celé řady tzv. mimoškolních akcí.

Značnou pozornost věnuje ředitel školy i dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků a sám jim jde příkladem. V této oblasti řídicí práce je však značně omezen jednak finančními možnostmi rozpočtu, jednak zajištěním chodu školy. Z tohoto důvodu absolvuje většinu doporučených akcí pouze vychovatelka školní družiny. K individuálnímu vzdělávání mohou učitelé využívat pravidelně doplňovanou učitelskou knihovnu a odborné pedagogické časopisy.

Kromě morálního, má ředitel školy možnost provádět i finanční ocenění nadstandardní práce kolegů podle vlastních kritérií pro přidělování nadtarifních složek platu.

Pracovní podmínky učitelů jsou stejné jako podmínky žáků. Ve škole není sborovna, kabinet je především skladem pomůcek.

Celková úroveň motivování a vedení pracovníků je velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Systém kontroly vychází z již zmíněného *Plánu práce školy ve školním roce 2001/2002*. Jsou v něm zahrnuty jak kontroly vlastní výchovně-vzdělávací práce, tak i jejich podmínky.

Zápisy v třídních knihách za školní rok 2000/2001 a za letošní školní rok dokladují, že ředitel školy vykonal 12 hospitací v hodinách vyučovaných vychovatelkou školní družiny a stejný počet hospitací u dalších dvou vyučujících, kteří se ve škole vystřídali. Z hospitačních záznamů ředitele školy jsou patrné jeho velmi dobré analytické schopnosti a ukládání nápravných opatření zjištěných nedostatků. Všichni pedagogičtí pracovníci školy se podíleli ve školním roce 2000/2001 na metodickém vedení posluchačky pedagogické fakulty, která ve zdejší škole konala předepsanou řízenou praxi.

Dalším nástrojem kontroly výchovně-vzdělávacího procesu jsou prověrky ředitele školy z českého jazyka a z matematiky zadané koncem každého čtvrtletí školního roku. S výsledky a doporučenými nápravnými opatřeními jsou učitelé prokazatelným způsobem seznámeni. Výsledky prověrky v prvním čtvrtletí tohoto školního roku jsou velmi dobré. Celková úspěšnost řešení zadaných úkolů se u většiny žáků pohybuje mezi 80 % až 100 %.

Pro ředitele školy jsou rovněž velmi cenné informace o úspěšnosti žáků školy, kteří pokračují ve školní docházce v základních školách v Cerhonicích a v Poděbradech. Podle ústního sdělení

třídních učitelů 5. ročníků těchto škol, nemají žáci místní školy větší problémy se zapojením do života tříd a s ovládnutím předepsaného učiva.

Základní dokumentace třídních učitelů je v pořádku.

Kontrolou provozu školy se ředitel zabývá prakticky každý den v rámci běžné pracovní činnosti. Ve škole je pořádek a uklizeno.

Vzhledem k tomu, že škola nemá právní subjektivitu, provádí kontrolu hospodaření zřizovatel školy a referát školství okresního úřadu. Ředitel školy připravuje pouze nezbytné podklady.

Za dohledu zřizovatele probíhají ve škole rovněž technické a hygienické kontroly prováděné příslušnými organizacemi.

Kontrolní mechanismy mají rovněž velmi dobrou úroveň.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy připravuje pro její výchovně-vzdělávací činnost celkově velmi dobré podmínky.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Ve výročních zprávách o činnosti školy se každým školním rokem, počínaje 1998/1999, opakuje přibližně 30 akcí tzv. „mimoškolní činnosti“ žáků a učitelů (tj. návštěv divadel, besed, školních oslav a soutěží - především výtvarných, exkurzí a výletů, okresních soutěží), které významným způsobem přispívají k růstu osobních kompetencí i celkové kulturnosti žáků.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí Školského úřadu Nymburk o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 30. srpna 2000 čj.: 44/2000,
- Jmenování do funkce ředitele školy vystavené Školským úřadem Nymburk dne 11. června 1998 čj.: 537/ŠÚ/98,
- Rozhodnutí MŠMT ČR o udělení výjimky z počtu žáků pro školní rok 2001/2002 ze dne 28. března 2001 čj.: 13 535/2001-22,
- Výroční zprávy o činnosti školy ve školním roce 1998/1999, 1999/2000, 2000/2001,
- Sdělení o výsledcích inspekční činnosti ze dne 9. října 1996 čj.: O-03-06/9697 - 424 Ri,
- povinná dokumentace školy dle § 38a odstavce 1 písmen a), b), c), d), e), j), k) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- podkladová inspekční dokumentace vypracovaná ředitelem školy dle metodiky ČŠI ze dne 29. listopadu 2001,
- vnitřní materiály vypracované ředitelem a dalšími pracovníky školy (*Koncepční záměry pro období 1998/2002 ze dne 1. září 1998, Seznámení obecního zastupitelstva s návrhy na další postupné zajišťování provozu základní školy čj.: 23/99 ze dne 15. února 1999 a čj.: 3/2000 ze dne 10. ledna 2000, Plán práce školy školní rok 2001/2002, Minimální preventivní program, Rozdělení kompetencí školní rok 2001/2002 ze dne 1. září 2001, Stanovení dozoru nad žáky před ranním vyučováním ze dne 3. září 2001, Provozní doba školní družiny, Řád školy ze dne 1. září 1998, Řád školní družiny ze dne 1. září 1998, Vnitřní řád školy v tělocvičně ze dne 1. září 1998, Provozní řád školy ze dne 30. srpna 2001, hospitační záznamy ředitele, prověrky zadané ředitelem školy z českého jazyka*

a matematiky za první čtvrtletí školního roku 2001/2002, tematické plány vyučujících, kritéria pro přidělování nadtarifních složek platu ze dne 1. září 1998),

- zápis z kontroly Okresní hygienickou stanicí ze dne 10. září 1999,
- vlastní hospitační záznamy,
- vzorky sešitů a žákovských knížek žáků.

ZÁVĚR

Škola má ke své činnosti velmi dobré prostorové podmínky. Vybavení školy pomůckami je standardní, jejich postupná inovace je patrná a pokračuje v závislosti na finančních možnostech určených rozpočtem. Personální podmínky výuky jsou z hlediska příslušné vyhlášky o pedagogické a odborné způsobilosti pedagogických pracovníků pouze vyhovující. Celkově jsou proto podmínky pro činnost školy průměrné.

Průběh vzdělávání byl v jedné ze sledovaných hodin vynikající, ve třech hodinách velmi dobrý, ve dvou hodinách průměrný. Jeho celková úroveň byla ve sledovaných hodinách velmi dobrá.

V podmínkách vzdělávání, které ředitel školy vytváří, výrazně převažují pozitiva ve všech výše popsanych oblastech. Jejich celková úroveň je proto velmi dobrá.

Porovnání se závěry předcházející inspekce nelze provést z důvodu různého zaměření inspekční činnosti a různých metodik.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Jaroslav Richter

.....

V Nymburce dne 7. prosince 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 7. prosinec 2001

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Pavel Burian, ředitel školy

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Odbor školství KÚ Praha	31. prosinec 2001	036 214/01 - 2453
Zřizovatel	31. prosinec 2001	036 215/01 - 2453
Rada školy	není zřízena	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.